

TÜRKİYE'DE KÜLTÜR SANAT HABERLERİ: CUMHURİYET VE YENİ ŞAFAK GAZETELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

KONU: Gelişmekte olan veya gelişmemiş toplumlarda sanat kavramı hayat dinamiklerinin içinde önemli yer teşkil etmemektedir. Çünkü sanatın yaratılma sürecinin gerçekleşebilmesi için eleştirel düşüncenin yadsınmadığı demokratik bir ortama ihtiyaç duyulmaktadır. Biat kültürünün egemen olduğu toplumlarda analitik düşünme reflekslerini geliştirmeye yönelik eğitim verilmemektedir. Bunun sonucunda oluşan düzene sanat uyum sağlayamadığı için sanatı okuma, anlama ve sanat yapma alışkanlığı da oluşmamaktadır. Türkiye’de Cumhuriyet Dönemi’nin ilk yıllarında sanat tarihine ağırlık verilerek okullarda ders olarak okutulmaya çalışılsa da bu çaba ilerleyen yıllardaki siyasi dinamiklerin değişmesi sebebiyle uzun soluklu olamamıştır.

“Kültür- Sanat Haberciliği” en temel gazetecilik uzmanlık alanlarından biridir. Ekonomi, politika ve spor gibi haber türlerine medyada daha geniş yer verilmesi sebebiyle, kültür-sanat haberleri hitap ettiği kitlenin dışına çıkamamaktadır. Buradan yola çıkarak makale çalışmasında iki farklı yayın politikasına sahip Cumhuriyet ve Yeni Şafak gazetelerindeki haber türlerinin (Kültür- Sanat, Politika, Ekonomi ve Spor) sayısal verileri karşılaştırılmıştır. Elde edilen bulgular doğrultusunda kültür-sanat haberlerine verilen önem sayısal veriler yardımıyla ortaya konmuştur.

ANAHTAR KELİMELER: Kültür-sanat haberciliği, medya, sanat

AMAÇ: Kültür-sanat haberlerinin Türk basınındaki yerini saptamak.

YÖNTEM:

Literatür taraması, veri toplama aşamasında nicel yöntem olarak içerik analizi tekniği kullanılmıştır.

İçerik Analizi aşamasında:

- Baş sayfada kültür-sanat haberi verilmiş mi?

- Gazetelerde kaç kültür-sanat haberine yer veriliyor?
- Diğer haber türleri (ekonomi, politika ve spor) ile kültür-sanat haberlerinin sayısal oranı nasıl?
- Kültür-sanat haberleri için özel sayfa ayrılmış mı?

sorularına verilen cevaplar sonucu elde edilen istatistikler grafik haline getirilerek işlenmiştir.

SINIRLILIKLAR: Türkiye’de yayım yapan Cumhuriyet ve Yeni Şafak gazetelerinde yer alan politika, ekonomi, spor ve kültür-sanat haberleri, köşe yazıları hariç tutularak, bir ay (02 Ekim-02 Kasım 2018) boyunca incelenmiştir.

TÜRKİYE’DE KÜLTÜR SANAT HABERLERİ: CUMHURİYET VE YENİ ŞAFAK GAZETELERİNİN KARŞILAŞTIRILMASI

ÖZET

Kültür-sanat haberciliği en temel gazetecilik uzmanlık alanlarından biridir. Kültür-sanat haberlerinin öteki haber türlerinden farkı okuyucuya belli entelektüel düzeyi kazandırıyor olmasıdır. Bu durum da kültür-sanat haberlerine gösterilen ilginin toplumun gelişmişlik düzeyiyle doğrudan bağlantılı olduğunu ortaya koymaktadır. Kültür-sanat haberciliğinin en çok karşılaştığı problem ise kitle iletişim araçlarında bu haber türüne yeterli alanın tanınmamasıdır. Ekonomi, politika ve spor gibi haber türlerine medyada daha geniş yer verilmesi sebebiyle, kültür-sanat haberleri hitap ettiği kitlenin dışına çıkamamaktadır.

Medyada haber türleri eşit dağıılmamaktadır. Okurlar, kanaat önderleri hangi haberi gündemde tutmak istiyorlarsa o habere maruz kalmaktadır. Bu çalışmada ana akım medyada iki farklı ideolojiye sahip Cumhuriyet ve Yeni Şafak gazeteleri bir ay (02 Ekim 2018 - 02 Kasım 2018) boyunca takip edilmiştir. Gazetelerde yer alan politika, ekonomi, spor ve kültür-sanat haberleri, köşe yazıları hariç tutularak, içerik analizi yöntemi kullanılarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kültür-sanat haberciliği, medya, sanat

GİRİŞ

Gelişmekte olan veya gelişmemiş toplumlarda sanat kavramı hayat dinamiklerinin içinde önemli yer teşkil etmemektedir. Çünkü sanatın yaratılma sürecinin gerçekleşebilmesi için eleştirel düşüncenin yadsınmadığı demokratik bir ortama ihtiyaç duyulmaktadır. Biat kültürünün egemen olduğu toplumlarda analitik düşünme reflekslerini geliştirmeye yönelik eğitim verilmemektedir. Bunun sonucunda oluşan düzene sanat uyum sağlayamadığı için sanatı okuma, anlama ve sanat yapma alışkanlığı da oluşmamaktadır. Türkiye’de Cumhuriyet Dönemi’nin ilk yıllarında sanata ağırlık verilip okullarda ders olarak okutulmaya, dergi ve gazetelerde sanata alan tanınmaya çalışılsa da bu çaba ilerleyen yıllardaki siyasi dinamiklerin değişmesi sebebiyle uzun soluklu olamamıştır.

Eleştirelliğin olmadığı yerde tartışma da yoktur ve tartışmaya olanak tanınmayan bir zeminde, tıpkı felsefe gibi, insanoğlunun dünyayı, toplumu, hayatı ve insanı sorgulamasının bir boyutu olan sanatın da eğitiminin gerçekleştirilebilmesi olanaksızdır. Sanat, en kısa tanımıyla bir “alternatif dünya” kurgulama eylemidir; sanatçı da bu kurguyu gerçekleştiren kişidir. Alternatif bir dünyanın kurgulanabilmesinin temel koşulunun ancak var olan dünyanın eleştirilebilmesi olabileceği göz önünde tutulduğunda, eleştirinin ve eleştirel düşüncenin yolunun tıkanıdığı yerde gerçek anlamda sanatın da olamayacağı kendiliğinden anlaşılır (Cemal, 2000:15).

Medyanın kamunun gündemini belirlemede yadsınamaz bir gücü vardır. Dolayısıyla kitlelerin düşünme şekillerini, neyi düşünüp neyi düşünmemeleri gerektiğini medya belirlemektedir. Küreselleşen dünyayla hayatlarımıza internetin de dâhil olması, bilgiyi hızla almamızı sağladı ancak bilgiyi sorgulamayı ve kitle iletişim araçlarının doğru kaynak olarak belirlememizi de beraberinde getirdi. Bunun sonucunda bize verilen bilgiyi özümseyen, hayatımıza entegre ediyor ve daha fazlasını istememiz gereken yerde verilen bilgi veya haberle yetiniyoruz.

Medya okuyucuya sunduğu haber kategorileri kapsamında haberleri eşit dağıtıp dağıtmadığı sorunundan yola çıkarak makale çalışmasında iki farklı yayın politikasına sahip Cumhuriyet ve Yeni Şafak gazetelerindeki haber türlerinin (Kültür-Sanat, Politika, Ekonomi ve Spor) sayısal verileri karşılaştırılmıştır.

Kültür ve Sanat

“Sanat nedir?” sorusu felsefi bir tartışmayı getirmekle beraber tamamen öznel tanımlamalar sonucunda çeşitli tümcelerle yanıtlanmaktadır. Literatür taraması yapıldığı takdirde belli başlı bazı cümlelerle sanatın açıklandığını görmekteyiz.

Sanat toplum neyi sanat olarak tanımlıyorsa odur; sanat statüsü genellikle zarif bir şekilde yapılmış estetik eserlere, dinsel, tarihsel ve hatta teorik anlama sahip eserlere verilir. Sanat eserleri resim, çizim, heykel ve mimari olabileceği gibi, mobilya, dokuma, dans, performans, video ve yerleştirme gibi diğer türleri de içerebilir. Sanatın tanımı zaman içerisinde kültürden kültüre ve hatta bireyler arasında oldukça çarpıcı bir biçimde değişebilir. (Dickerson, 2018:13)

Kültür, üzerinde çok çalışılan ve farklı bakış açılarıyla ele alınan bir kavramdır. İnsanoğlunun var olduğu günden bugüne kadar geçen süreçte bu olgu hep var olmuştur. Kültür bilimciler tarafından genel kabul gören tanıma göre kültür, insanlığın tarihsel birikiminin, güncel değerler, yaratımlar ve ürünlerinin, geleceğe ilişkin tasarımlar ve eğilimlerinin toplamı veya anlatımıdır (Başbay ve Bektaş, 2009’dan akt. Özhan, 2006).

Mağara resimlerini sanatın başlangıcı olarak ele alırsak toplumsal sorunların, bireysel sevinçlerin veya tarihsel gelişmelerin aktarılma aracı olarak kullanılan sanat, insanın bir iletişim aracı olmuştur. İletişim dinamikleri gibi sanat da insan geliştikçe gelişmiş ve evrilmiştir. Sanatın okul ve aile içindeki eğitimi sonucu bireylerin hayatlarında bir alışkanlığa dönüşmesiyle, toplumların refah düzeyine erişmelerinde büyük rol oynadığı görülmektedir. Türk toplumuna ve Türk sanatına indiğimiz vakit eğitimde ve toplumsal gelişmelerde bahsettiğimiz “sanatın gelişme süreçlerini” görmekteyiz. Osmanlı ile başlayan sanat eğitimi ile kültür-sanata bakış açısı Cumhuriyet’in ilk yıllarından günümüze kadar çeşitli değişimler geçirmiştir.

Osmanlı Dönemi Sanat ve Basın

Osmanlı Dönemi'nde mimari ve çini; minyatür, hat, halı gibi el sanatları da olmak üzere birçok sanat alanına rastlanmaktadır. Osmanlı monoteizm temeliyle oluşturulmuş bir devlet sistemiyle yönetildiği için resim sanatıyla, 18. yüzyılda başlayan Osmanlı'nın batılılaşma dönemine kadar karşılaşmamaktadır.

Türkiye'de batılı anlamda Mühendishane-i Berr-i Hümayun ve Mühendishane-i Bahr-i Hümayun okullarıyla başlayan sanat eğitimi daha sonra pek çok okulu etkileyerek müfredata sanatın alınma sürecini başlatmıştır. Gerek yurt dışında gerek yurtiçinde belli sanat eğitiminden geçen öğrenciler bu eğitimlerini devlet destekli tamamladıkları için sanatta eleştirel düşünmeyi tam anlamıyla gerçekleştiremeyerek eserlerinde genellikle politika dışı konulara ağırlık vermişlerdir. Dönemin sanatı ve sanat eğitimi belli bir düzlemde ilerlerken Osmanlı sanatla olduğu gibi basınla da diğer ülkelere nazaran geç tanışmıştır.

Avrupa'daki gelişmelere rağmen, Osmanlı ülkesinde egemen olan aşırı taassup nedeniyle, Türkçe gazetelerin ortaya çıkması gecikince, ilk gazeteler, kitaplarda olduğu gibi, yabancı dilde ve genellikle Fransızca olarak yayımlanmıştır. Osmanlı, daha sonra da İngilizce ve azınlık dillerinde yayımlanan gazetelerle tanışmıştır. (Girgin, 2009:29)

Osmanlı'da yayımlanan ilk gazeteler, bireyi devlet karşısında desteklemek ve istemlerini yansıtmak yerine devleti güçlendirmeye yönelik ve dördüncü güç olmak niteliğinden uzak bir yapıya sahiptirler. (Girgin, 2009'dan akt. Koloğlu,1994)

Türkçe, Fransızca veya azınlık dillerinde yayımlanan gazetelerin işlevleri, belli bir kesimin ayaklanmasını bastırmak, politikaya eleştirel anlamda çok yer vermeden kişileri bilgilendirmektir diyebiliriz.

Ceride-i Havadis'in, çeşitli dış ülkelerde muhabirleri bulunduğu için, gazetede dış haberlere büyük önem verilmiş; Batı parlamenter sistemine ait haberlere ve edebi çevirilere geniş yer ayrılmıştır. Bu yönüyle gazete aydın zümreye, daha doğrusu küçük bir azınlığa hitap etmiştir. (Girgin, 2009'dan akt. İnuğur,2005) Yarı resmi ilk Türkçe özel gazete olan Ceride-i Havadis'i ele aldığımızda mutlak monarşiyle yönetilen ve monoteizmin hâkim olduğu toplumun eleştirel bakış açısının sekteye uğradığı ve bunu basınla ilk karşılaşma anını görebilmekteyiz. Günümüzde kültür-sanat haberlerinin belirli bir zümre dışında okunmaması gibi Ceride-i Havadis gazetesinde de bu haber türünün yeterli talebi almadığını görmekteyiz.

Cumhuriyet Dönemi Sanat ve Basın

Cumhuriyetin ilanı ile yeni kurulan devletin çağdaş dinamikler üzerine inşa edilmesi amacıyla devrimler yapılmıştır. Mustafa Kemal Atatürk tarihe verdiği önem doğrultusunda Türk Tarih Kurumunu, dile verdiği önem doğrultusunda ise Türk Dil Kurumu'nun kurulmasına öncülük etmiştir. Atatürk toplumu muasır medeniyetler seviyesine ulaştırmak için tarih, dil ve sanatın önemli taşlar olduğunun bilincindeydi ve bu alanlarda toplumun ilerleme kaydetmesi için belirli inkılaplar gerçekleştirdi.

Cumhuriyet Dönemi'nde mimari, resim, müzik ve edebiyat sanat dallarına önem verildiğine rastlamaktayız. Cumhuriyet'in asıl amacı aklı hür, eleştirirken mantıklı bir bakış açısı sunabilen ve yaratıcı bir nesil yetiştirmektir. Bu hedefi gerçekleştirebilmek için de başta eğitim olmak üzere birçok alanda koşulları iyileştirmeye gidildi.

Türkiye'de Plastik Sanatlar açısından 1923- 1950 yılları arasındaki kültür-sanat etkileşiminde devletin kültür-sanat politikasından, üç ana fikrin ortaya çıktığı vurgulanmaktadır. Bunlar;

- *Ulusal bir sanat yaratma,*
- *Ulusal olan sanatın yeni, modern, çağdaş olmasını sağlama,*
- *Ulusal çağdaş sanatının oluşmasında güzel sanatlar eğitimine yön vermedir.*

(Altınkurt, 2005'ten akt. Yaman, 1994)

Cumhuriyet Dönemi'nde halkı sanattan koparmamak adına birçok çalışma yapılmıştır. Resim öğretmenliği kursları, üniversitelerde resim-iş bölümlerinin açılması ve resim-iş bölümlerine öğretmen yetiştirmek için yenilikler yapılmıştır. Halkevlerinde de çeşitli kültür-sanat çalışmalarının yanı sıra gerçekleştirilen inkılapların halk nezdinde benimsenmesine yönelik çalışmalar yapılarak inkılaplar halka anlatılmıştır.

Cumhuriyet Dönemi'nin diğer bir eğitim kurumu Köy Enstitüleridir. Köy Enstitüleri; iş eğitimi ilkelerine dayalı, köyün çok yönlü kalkınmasını amaçlamış ve Türkiye'de sanatın yaygınlaşmasında önemli bir rol oynamıştır. (Altınkurt, 2005:4)

Evet, Köy Enstitülerinde okuyan gençlerin karınları daha yeterince doymuyor. Ama kafaları, zihinleri, hem de bolca, doyuruluyor. Düşünceleri oluşsun diye. Kendileri üzerine, toplumları üzerine, dünyaları üzerine, bunların tümünün geleceği üzerine yeterince düşünebilsinler, yeterince sağlam gelecekler inşa edebilsinler diye. (Cemal, 2014:21)

Sanat ve sanat eğitimi nitelikli bir biçimde devam ederken 1970'li yıllara gelindiğinde nüfusun artması ve artan nüfusa karşın kalifiye elaman sayısının yeterli olmayışı sebebiyle sanat eğitiminde ve diğer alanlarda da verilen hizmetlerin kalitesi düşmeye başlamıştır. Artan nüfus probleminin yanı sıra değişen iktidar dönemlerinde farklı politikaların izlenmesinin de olumsuz etkileri olmuştur.

Cumhuriyet Dönemi basın oluşum sürecinin tohumları, Milli Mücadele döneminde halkı gelişmelerden haberdar etmek amacıyla Anadolu Ajansı gibi pek çok basın kuruluşunun kurulmasıyla atılmıştır. Milli Mücadele'yi destekleyen yayın kuruluşlarının olduğu kadar desteklemeyenler de vardı. Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte desteklemeyen yayın kuruluşları kapatılarak olası ayaklanmaların önü kesilmiştir. Mustafa Kemal Atatürk basının gücünün bilincindeydi. Bu sebeple Atatürk'ün emriyle Sivas'ta İrade-i Milliye ve Ankara'da Anadolu'nun Sesi, Hâkimiyet-i Milliye gazeteleri yayımlanmaya başlanmıştır.

Yakın basın tarihimizde en büyük değişim, 1 Mayıs 1948 tarihinde Hürriyet gazetesinin yayımlanmasıyla yaşanmıştır. Hürriyet gazetesinin, bir kitle gazetesi özelliğini taşıması, geniş halk kitlelerine yönelik ilginç haberler vermesi ve bol fotoğraf kullanmasından kaynaklanmıştır. (Girgin,2009:221)

Dönemin Hürriyet gazetesinin herkes tarafından fark edilen tirajlarındaki artışın sebebinin Sedat Simavi'nin edebiyata yatkınlığı ve 7 Gün dergisinde de kayda geçen başarılarıyla temellendirebiliriz. Aslında kültür-sanat haberciliğinin, Cumhuriyetin ilk yıllarında yapıldığı gibi, elit bir zümreye hitap ettiği kanısından sıyrılarak halk tarafından okunan gazetelerde daha fazla yer verildiği takdirde çeşitli başarıları getireceğinin bir örneğini de dönemin Hürriyet gazetesinin tirajlarında görebilmekteyiz.

Kültür Sanat Haberciliği

Haber, toplumun kendi içinde olup bitenin farkında olmak için geliştirdiği kitle iletişim sistemleri aracılığıyla edindiği, daha önce bilmediği, ilgisini çeken, içinde bulunduğu dinamik yapının sorunlarının, bu sorunlara ilişkin çözümlerin, gelişmelerin aktarıldığı bilgidir. Toplumsal bir gereksinim olan haber, homojen olmayan toplum yapısı içinde kapattığı bilgi açığına göre sınıflandırılabilir. Haber, basit bir gözlemlerle iki grupta incelenebilmektedir. Tür olarak haber ile politika, kültür-sanat, spor, eğitim, polis-adliye, gibi ayrımlar anlatılmak

istenirken; coğrafi nitelik sınıflandırmasına göre de yerel, bölgesel, ulusal ya da küresel içerik taşınması durumu kastedilmektedir. (Anadolu Üniversitesi,2014:87)

Kültür-sanat haberciliği, yaşanan toplumda ve dünyadaki kültür-sanat alanındaki etkinlikleri takip ederek, haber niteliği taşıyan olayların yazılı ve görsel olarak hazırlanıp sunulduğu uzmanlık alanıdır. (Anadolu Üniversitesi,2014:87)

Kültür-sanat haberleri, konser, sinema, tiyatro, dans, resim, heykel gibi sanatın her yönüne ilişkin haberleri kapsar. Kültür-sanat muhabirleri için haber kaynakları o faaliyeti düzenleyen kurum ve kuruluşlar veya o faaliyeti gerçekleştiren sanatçılardır. (Anadolu Üniversitesi, 2014:119)

Politika, polis-adliye gibi haber türleri hayat akışı içerisinde okuyucuyu doğrudan etkileyen haberler olmaları sebebiyle talep gören haber türleridir. Oysa kültür-sanat, spor gibi haber türleri daha çok ilgi alanları ve bireysel sınırlar doğrultusunda okunan türlerdir. Buradaki en önemli fark kültür-sanat haber türünü yazan muhabir ve okuyucu belli bir niteliğe ve entelektüel birikime sahip olması gerektiğidir. Bunun sebebi diğer haber türlerine nazaran kültür-sanat haberlerinde yorumun önemli bir yer teşkil etmesidir.

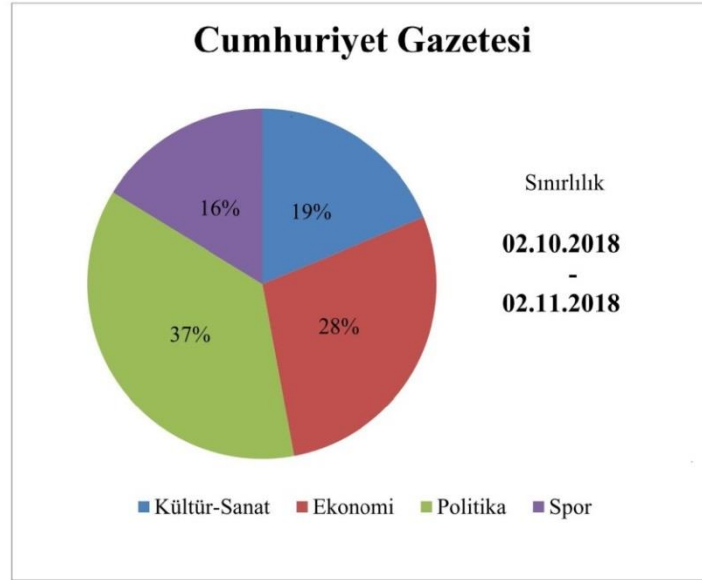
Muhabirin ilgisi ve sanat terimlerine ilişkin bilgisi önem taşır. “Prömiyer”, “biental”, “küratör” gibi terimlerin bilinmesi gerekir (Anadolu Ajansı,2018:106). Kültür-sanat haberciliğinin bir uzmanlık alanı olduğunu göz önünde bulundurmamız gerekmektedir. Sanat ve eleştirel düşünce kavramlarının ayrı tutulamayacağını düşünürsek kültür-sanat haberciliğinde yorum ve eleştirinin haberin yapı taşı olduğu söylenebilir.

Muhabire dil ve anlatım zenginliğini en üst düzeyde kullanabilme olanağı sağlayan bu alanda, konu seçilirken “sıradanlıktan” değil “sıra dışılıktan” hareket edilmelidir (Anadolu Ajansı, 2018:105).

Kültür-sanat haberciliğinde içerik yalnızca konuyla sınırlı olmalıdır. Haberi izleyenler için yeni bir bilgi edinme fırsatı sunmalıdır. Ayrıca merak uyandıracak haberlerin biçimsel olarak da ilginçliğine göre düzenlenmesi gerekmektedir (Anadolu Üniversitesi, 2014:91).

Yöntem ve Bulgular

İçerik analizi; sözel, yazılı ve diğer materyallerin nesnel ve sistematik bir şekilde incelenmesine olanak tanıyan bilimsel bir yaklaşımdır.(Sert, Kurtoğlu, Akıncı, Seferoğlu, 2012'den akt. Tavşancıl ve Aslan, 2001). Bu sebeple araştırmada ulusal gazetelerden Cumhuriyet ve Yeni Şafak gazetelerinde yer alan kültür-sanat sayfasındaki haber sayılarını karşılaştırmak ve diğer (politika, ekonomi, spor) haber türleri ile kültür-sanat haberlerinin sayısal farkını ortaya koymak üzere içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen sonucun araştırmaya veri olarak kullanılabilmesi ölçülmüştür.

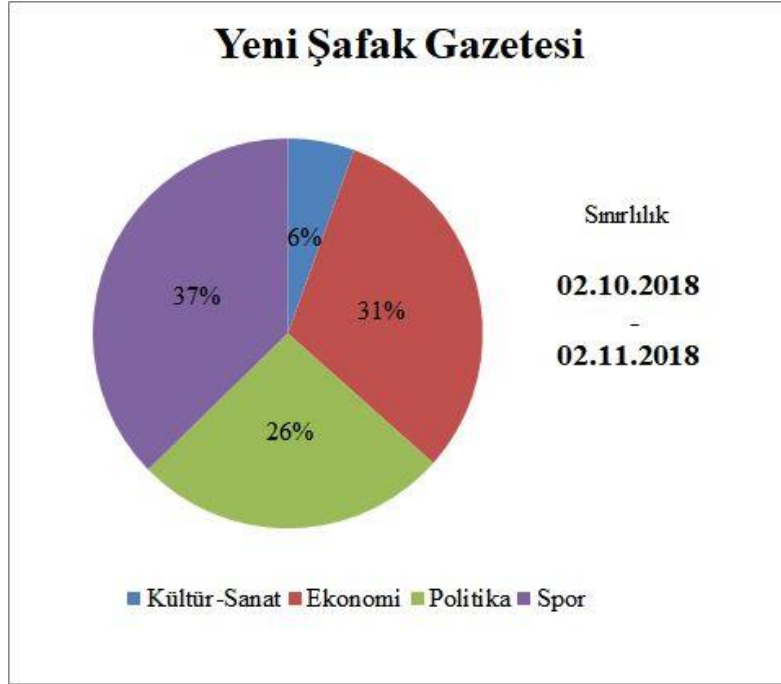
Cumhuriyet gazetesi; muhalif görüşlü, aydın bir kesime hitap eden gazetedir. Cumhuriyet gazetesinin 02.10.2018 ile 02.11.2018 aralığındaki bir aylık haber verilerine bakıldığında haber türlerinin oranlarının arasında çok fark görülmemektedir. Araştırmanın sınırlılığı olan bir ay boyunca, kişisel kanaatlerin ve ilgilerin ön planda olduğu kültür-sanat ve spor haberlerine gazetede birbirine yakın oranda yer verilmiştir. Haber türlerinin sayısal oranları incelendiğinde, %37 ile politika haberlerine gazetede en fazla alanın verildiği görülmektedir. Bu oranı ikinci olarak %28 ile ekonomi haberleri izlemektedir. Kültür-sanat haberleri %19, spor haberleri ise %16'lık orana sahiptir. Bu iki haber türünün oranlarının neredeyse denk olmasını yorumlamak gerekirse; gazete, okuyucularına oranları neredeyse denk olan iki haber

türü sunuyor ve bu haber türlerinden neyi okuyacağını tercihini okura bırakıyor diyebiliriz. Yani demokrasilerde olması gerektiği gibi, seçenekler arasından tercihi; onu özümseyecek veya ondan bir fayda elde edebileceğini düşünen kişiler yapıyor.

Cumhuriyet Gazetesi				
Tarih	Kültür-Sanat	Ekonomi	Politika	Spor
02.10.2018	14	18	18	7
03.10.2018	8	17	31	5
04.10.2018	12	19	28	6
05.10.2018	7	16	35	6
06.10.2018	16	21	17	9
07.10.2018	11	11	23	8
08.10.2018	6	18	10	9
09.10.2018	5	13	22	10
10.10.2018	10	12	25	5
11.10.2018	13	12	20	8
12.10.2018	10	13	21	8
13.10.2018	9	7	20	11
14.10.2018	9	9	16	9
15.10.2018	10	12	15	8
16.10.2018	6	13	17	8
17.10.2018	6	15	15	8
18.10.2018	14	15	23	9
19.10.2018	6	13	14	11
20.10.2018	12	17	18	6
21.10.2018	8	8	8	9
22.10.2018	10	14	12	8
23.10.2018	8	15	13	8
24.10.2018	8	13	16	9
25.10.2018	13	16	22	6
26.10.2018	8	14	22	5
27.10.2018	5	15	13	11
28.10.2018	7	8	10	8
29.10.2018	8	13	10	6
30.10.2018	6	8	16	6
31.10.2018	9	14	14	10
01.11.2018	9	14	20	9
02.11.2018	12	20	11	9
Haber Cinsine Göre Ara Toplam	295	443	575	255
Genel Toplam	1568			

Cumhuriyet gazetesinin 02.10.2018 ve 02.11.2018 tarihleri arasında çıkan kesin haber sayılarına baktığımızda, gazetenin kültür-sanat haberlerine önem verdiğini söylemek mümkündür. Ayrıca gazetenin özel bir kültür-sanat sayfası da vardır. Gazetenin hedef kitlesi göz önünde bulundurulduğunda, politika ve ekonominin yanı sıra spor ve kültür-sanat haberlerinin sayılarının neredeyse denk olduğunu görmekteyiz. Gazetede nicelik bakımından en fazla yer alan haber türü, araştırma süresi sınırları içinde, 575 haber sayısı ile politikadır.

Ekonomi ve politika haberleri okuyucunun yaşadığı yer ile ilgili gelişmeleri takip etme merakı ile doğru orantılı olduğunu düşünürsek gazetenin haber türlerinin sayısal dağılımlarındaki bu tutumu anlaşılacaktır. Buna rağmen Cumhuriyet gazetesindeki kültür-sanat, politika, ekonomi ve spor haberleri sayıları arasında önemli farkların olmadığı söylenebilmektedir.

Yeni Şafak gazetesi iktidar yanlısı bir gazetedir. Yeni Şafak gazetesinin 02.10.2018 ile 02.11.2018 aralığındaki bir aylık haber türlerinin sayısal oranlarına bakıldığında sporun %37 ile en fazla yer alan haber türü olduğunu, ekonominin %31, politikanın ise %26'lık bir orana sahip olduğunu görmekteyiz. Gazetede oranı en düşük haber türü kültür-sanattır. Gazete okurlarının kişisel ilgilerinin spor türü ile tatmin edildiğini söyleyebiliriz. 4 ayrı haber türünde %37'lik bir orana sahip olan spor türünün gazete ve okurları için önem arz ettiği (araştırma sınırlılığı içerisinde) aşikardır. Kültür-sanat haberlerinin gazete tarafından önemsenmediği, %6'lık oranını baz alırsak, açıkça belli olmaktadır.

Yeni Şafak Gazetesi				
Tarih	Kültür-Sanat	Ekonomi	Politika	Spor
02.10.2018	4	13	10	18
03.10.2018	3	19	18	27
04.10.2018	3	11	20	19
05.10.2018	3	18	15	21
06.10.2018	2	20	14	18
07.10.2018	3	16	17	17
08.10.2018	4	20	13	18
09.10.2018	4	15	13	20
10.10.2018	6	11	19	27
11.10.2018	0	11	11	22
12.10.2018	3	17	9	24
13.10.2018	0	18	14	24
14.10.2018	5	19	19	20
15.10.2018	8	20	15	17
16.10.2018	3	16	11	17
17.10.2018	4	19	12	29
18.10.2018	3	11	17	19
19.10.2018	3	20	11	21
20.10.2018	4	20	16	18
21.10.2018	2	10	12	15
22.10.2018	3	15	10	17
23.10.2018	6	17	6	18
24.10.2018	4	18	14	18
25.10.2018	3	14	21	23
26.10.2018	0	25	10	16
27.10.2018	3	22	10	13
28.10.2018	0	10	16	16
29.10.2018	2	11	9	9
30.10.2018	0	15	10	16
31.10.2018	0	17	14	14
01.11.2018	4	12	14	24
02.11.2018	0	16	14	25
Haber Cinsine Göre Ara Toplam	92	516	434	620
Genel Toplam	1662			

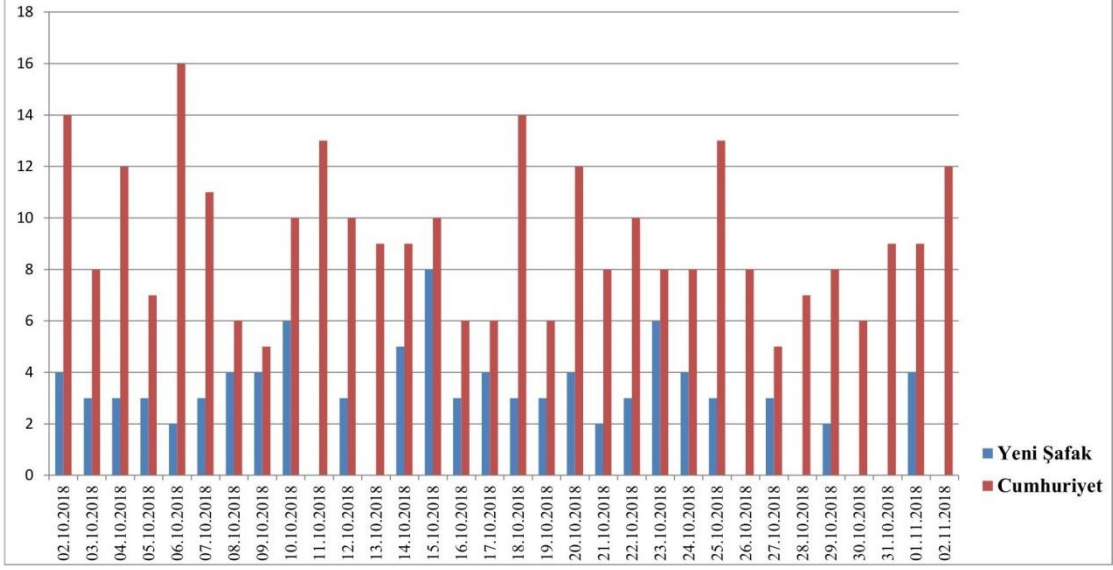
Yeni Şafak gazetesinin 02.10.2018 ve 02.11.2018 tarihleri arasında çıkan kesin haber sayılarına bakıldığında, gazetenin kültür-sanat haberlerine önem vermediğini görmekteyiz. Gazetenin kültür-sanat sayfası vardır ancak, araştırma sınırlılığı olan bir ay boyunca, yedi ayrı gün kültür-sanat haberlerine yer vermediği görülmüştür. Gazetenin kültür-sanat sayfasında bir günde en fazla 8 haber yer almıştır. Gazetede sayı üstünlüğüne sahip türün 620 haber ile spor olduğunu ardından 516 haberle ekonominin geldiğini görmekteyiz. Haber türleri arasındaki bu yoğun fark gazetenin okuyucusuna belli türler dışındaki haber türlerini sunmayı tercih etmediği olarak yorumlanabilir. Bunun sebebini gazetenin hedef kitlesi, yayın politikası ve

siyasi ideolojisi ile ilintili olduğunu söyleyebiliriz. Türkiye'nin ekonomik durumunu göz önüne aldığımızda kitleleri, gazetenin yayın politikası ekseninde, rahatlatmak üzere ekonomi haberlerine fazlaca yer verildiği söylenebilir. Spor haberlerine bu kadar çok yer verilmesinin sebebi de spor haberlerinin çok satılan bir tür olduğu ve gazetenin tiraj kaygısı ile yorumlanabilir.

Baş Sayfada Kültür-Sanat Haberi		
Tarih	Cumhuriyet	Yeni Şafak
02.10.2018	1	1
03.10.2018	1	0
04.10.2018	0	0
05.10.2018	0	0
06.10.2018	1	0
07.10.2018	0	0
08.10.2018	0	0
09.10.2018	0	0
10.10.2018	0	0
11.10.2018	1	0
12.10.2018	1	0
13.10.2018	1	0
14.10.2018	0	0
15.10.2018	0	0
16.10.2018	1	0
17.10.2018	1	0
18.10.2018	2	1
19.10.2018	0	1
20.10.2018	2	0
21.10.2018	0	1
22.10.2018	0	0
23.10.2018	0	0
24.10.2018	1	0
25.10.2018	0	0
26.10.2018	1	0
27.10.2018	0	0
28.10.2018	2	0
29.10.2018	0	0
30.10.2018	0	0
31.10.2018	0	0
01.11.2018	1	0
02.11.2018	0	0
Genel Toplam	17	4

Araştırmanın sınırlılığı olan 02.10.2018 ve 02.11.2018 tarihleri arasında Cumhuriyet gazetesi 17 gün kültür-sanat haberlerine baş sayfada yer verirken, Yeni Şafak gazetesi 1 ay boyunca 4 gün baş sayfada kültür-sanat haberlerine yer vermiştir.

Kültür-Sanat Haberlerinin Sayısal Karşılaştırması

Tarih	Yeni Şafak	Cumhuriyet
02.10.2018	4	14
03.10.2018	3	8
04.10.2018	3	12
05.10.2018	3	7
06.10.2018	2	16
07.10.2018	3	11
08.10.2018	4	6
09.10.2018	4	5
10.10.2018	6	10
11.10.2018	0	13
12.10.2018	3	10
13.10.2018	0	9
14.10.2018	5	9
15.10.2018	8	10
16.10.2018	3	6
17.10.2018	4	6
18.10.2018	3	14
19.10.2018	3	6
20.10.2018	4	12
21.10.2018	2	8
22.10.2018	3	10
23.10.2018	6	8
24.10.2018	4	8
25.10.2018	3	13
26.10.2018	0	8
27.10.2018	3	5
28.10.2018	0	7
29.10.2018	2	8
30.10.2018	0	6
31.10.2018	0	9
01.11.2018	4	9
02.11.2018	0	12
Toplam	92	295

Çalışmanın sınırlılığı olan 02.10.2018 ve 02.11.2018 tarihleri arasında gazeteler alınarak kültür-sanat haberleri sayıldı ve yukarıdaki tablo oluşturuldu. Verilere bakıldığında Yeni Şafak gazetesindeki toplam kültür-sanat haber sayısı 92 iken Cumhuriyet gazetesindeki toplam kültür-sanat haber sayısının 295 olduğu tespit edildi. Cumhuriyet gazetesinde kültür-sanat haberlerinin günlük en fazla haber sayısı 16 iken günlük en az haber sayısı 5 olduğu görülmüştür. Yeni Şafak gazetesi ise bir ay boyunca kültür-sanat haberlerine en fazla yeri 15.10.2018 tarihinde 8 haberle verirken, yedi farklı gün gazetede kültür-sanat haberlerine hiç yer verilmediği de görülmüştür.

SONUÇ

Araştırmanın çıkış noktası olan problem cümlesi gazetelerde kültür-sanat haberlerine nicelik bakımından verilen önemi saptamak olmuştur. Bu çalışmayı yapabilmek ve sonuca ulaştırabilmek için iki farklı yayın politikasına sahip Cumhuriyet ve Yeni Şafak gazeteleri bir ay boyunca takip edilerek gazetelerdeki kültür-sanat, ekonomi, politika ve spor haber türlerinin sayısal verileri kaydedilmiştir. Bunun sonucunda haber türleri arasında adaletli bir oran dengesi kurulmadığı saptanmıştır. Genelden özele inildiği zaman iki gazetenin kültür-sanat haberlerine verdiği önem karşılaştırıldığında; Cumhuriyet gazetesinin kültür-sanat haberlerine önem verdiği, Yeni Şafak gazetesinin ise bu haber türüne önem vermediği saptanmıştır.

Kültür-sanat muhabirliğinin gazetecilikte bir uzmanlık dalı olduğu, kültür-sanat haberlerinin ise topluma belli bir vizyon katabilme olanağı sağladığını hem okuyucular hem kanaat önderleri hem de medya patronları tarafından unutulmaktadır. Gazete veya televizyon kanallarında kültür-sanat servislerine çoğu zaman yer verilmemesi ve en önemlisi kültür-sanat haberlerinin okuyucusunun küçük bir zümre ile sınırlı olması bu alana verilecek önemi azaltmaktadır. Kültür-sanat haberleri aslında bu kısır döngü içerisinde kaybolmaktadır. Okuyucusunun olmaması medya patronlarının tiraj veya reyting kaygısı yaşanmasına dolayısıyla bu alana muhabir, gazetede özel sayfa veya televizyonda kuşak konulması gibi yatırımlar yapmasına imtina etmesiyle sonuçlanmaktadır.

Oysa Kültür-sanat haberlerine daha geniş yer verilmesi medyada haber çeşitliliğini artıracaktır. Böylece bu alana ilgi duyan yeni nesil veya daha önce ilgi duymamış ama bir haber ile ilgisinin artacağı yeni okurlar bulunacaktır. Çünkü ulusal basında kültür-sanat haberlerine yeterli yer verilmediğinde okurlar, dergi veya internet üzerinden ikinci bir kaynak edinerek bu alandaki gelişmeleri takip etme yoluna başvurumaktadırlar. Yani aslında kültür-sanat haberlerinin okuyucusu var ancak maalesef bu haber türünün medyada yeri yok.

Eğitimi en temelden ele aldığımızda; aileden başlayıp okulla devam eden süreçte, eleştirel yaklaşımla analitik düşünme reflekslerinin geliştirilmediği takdirde, medya gibi kitlelerin düşünme melekelerini kontrol altında tutan sisteme biat etmek kaçınılmazdır. Kitle iletişim araçlarında haber çeşitliliğinin artması için haber sayılarının, tiraj veya reyting kaygısı gütmeyen, eşit bir şekilde oranlanması gerekmektedir. Böylece her haber kategorisinin kendi

hedef kitlesinin doyuma ulaşması sağlanacaktır. Bireylere belli bir hedef gösterip o hedefi koşulsuz şartsız kabul etmelerini sağlamak yerine medyada çeşitliliğin gelmesi ile birlikte yapılacak haberlerin kaliteleri de artacaktır.

KAYNAKÇA

Altınkurt, L. (2005). Türkiye’de Sanat Eğitiminin Gelişimi, Kütahya.

Anadolu Üniversitesi (2014). Haber Türleri, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Anadolu Üniversitesi (2014). Haber Toplama Teknikleri, Anadolu Üniversitesi Yayınları, Eskişehir.

Anadolu Ajansı (2018). Muhabir – Habercinin Temel Kitabı, Anadolu Ajansı Yayınları, İstanbul.

Başbay, A. ve Bektaş, Y. (2009). Çokkültürlülük Bağlamında Öğretim Ortamı ve Öğretmen Yeterlikleri. Ege Üniversitesi.

Cemal, A. (2015). Sanat Üzerine Denemeler, Can Sanat Yayınları, İstanbul.

Cemal, A. (2013). Benim Kü rengi Zamanlarım, Tüyap, İstanbul.

Dickerson, M. (2018). A’dan Z’ye Sanat Tarihi Tarih Öncesinden Postmodern Zamanlara Görsel Sanatlar, Say Yayınları, İstanbul.

Girgin, A. (2009). Türkiye’de Yerel Basın, Der Yayınları, İstanbul.

Sert G, Kurtoğlu M, Akıncı A ve Seferoğlu S. (2012). Öğretmenlerin Teknoloji Kullanma Durumlarını İnceleyen Araştırmalara Bir Bakış: İçerik Analizi Çalışması. Uşak Üniversitesi.

Sürelî Yayınlar:

Cumhuriyet Gazetesi, 02 Ekim – 02 Kasım 2018.

Yeni Şafak Gazetesi, 02 Ekim – 02 Kasım 2018.